

Suget efter sparris torrlägger hela samhällen i Peru

PUBLICERAD DN 2018-11-12

Bild 1 av 3 Grönsaksodlingarna i Ica-dalen.

Foto: Malena Wählin

Bild 2 av 3

Foto: Malena Wählin

Bild 3 av 3

Foto: Malena Wåhlin

Hela byar i Peru torkar ut på grund av storskalig grönsaksproduktion. Svenska livsmedelsföretag känner till problemet men vet inte hur det ska lösas – så de fortsätter importera.

– Det är krisartat. Människor har inte ens vatten för sina grundläggande behov, säger Malena Wåhlin på organisationen Swedwatch.

Grönsaksodlingar i den peruanska Ica-dalen kräver stora mängder vatten, vilket ställer till med problem för lokalbefolkningen. Det visar en ny rapport från organisationen Swedwatch.

Mindre lantbrukare tvingas sälja sin mark när brunnarna sinar och sjukdomar och andra hälsorisker sprider sig när de lokala storföretagen slukar grundvattnet.

– Vattenbristen gör att människor måste förvara vatten under lång tid, då är det lätt att sjukdomar sprids samtidigt som det är svårt att hålla en god hygien, säger rapportförfattaren Malena Wåhlin.

Malena Wåhlin Foto: Swedwatch

Ica-dalen, vars namn inte har någonting med livsmedelsföretaget att göra, ligger söder om Lima och har optimala förutsättningar för att odla sparris året om.

Och sparris är populärt. Sedan början av 2000-talet har exporten från Peru, främst till USA och Europa, mer än fördubblats, enligt rapporten.

Problemet är att regionen är regnfattig och jordbruksföretagen måste använda samma grundvatten som lokalbefolkningen. Ungefär 90 procent går till grönsaksodlingarna, och samhällena runt omkring får hushålla på den sista tiondelen.

– I de absolut värsta områdena vi besökt har folk tillgång till vatten ett par timmar varannan vecka. Det skapar problem med både hälsa och försörjning för befolkningen, säger Malena Wåhlin.

Förutom att det leder till hygien- och hälsoproblem som bakterie- och sjukdomsspridning drabbas också de mindre jordbrukarna, som bortprioriteras till förmån för storföretagen.

– Deras brunnar torkar ut helt och de har inte möjlighet att fortsätta odla, så många tvingas i stället sälja sina marker, säger Malena Wåhlin.

Ungefär 99 procent av sparrisen i området går till export, främst till USA och Europa.

De svenska livsmedelskedjorna som handlar från Ica-dalen är Coop, Axfood och Ica. Utöver dem handlar också en handfull grossister sparris från regionen. Flera av dem är väl bekanta med problematiken i området och har känt till den i flera år.

– När man som företag köper produkter från ett sådant högriskområde, som är så torrt redan från början, blir det ännu viktigare att göra ordentliga riskanalyser. Det har företagen inte gjort trots att de känt till problematiken, säger Malena Wåhlin.

Swedwatch menar att företagen måste bidra till att lösa krisen tillsammans med producenterna på plats, eftersom myndigheter och lokalbefolkning har för lite makt.

– Vi tar det på största allvar och tycker det är bra att granskningen görs. Vi har ju själva varit med och svarat på frågor och nu när slutsatsen har kommit kommer vi använda det i vårt fortsatta arbete, säger Anders Axelsson, kvalitetschef på Ica.

Även Axfood, bolaget bakom Hemköp och Willys, är bekanta med problemet sedan tidigare.

– Vattenfrågan är komplex och vi behöver även titta på hur andra delar av Peru påverkas. Vi har planerat en resa i mars där vi ska besöka leverantörer i Ica-regionen och i övriga Peru, säger Axfoods presschef Claes Salomonsson.

De har nyligen antagit ett mål om att senast 2020 hitta en metod som utvärderar hur leverantörer i områden med vattenbrist ska kunna minska sitt avtryck.

I regionen bor omkring 800.000 personer och odlingarna i området har genom åren bidragit med både arbetstillfällen ekonomiskt välstånd och infrastruktur.

En plötslig importbojkott skulle riskera att göra tillståndet värre för befolkningen som trots allt gjort sig beroende av odlingarna. Det är både Ica och Axfood införstådda i. Men någon konkret lösning har varken de eller Swedwatch.

Undersökningen

Rapporten är gjord av organisationen Swedwatch tillsammans med biståndsorganisationen Diakonia och den peruanska organisationen Codehica som arbetar med vatten- och människorättsfrågor.

Slutsatserna bygger på ett hundratal intervjuer med lokalbefolkning, myndigheter, akademiker och branschföreträdare i både Peru och Sverige.

Källa: Swedwatch

Sparrisodling

Sparrisodlingen i Ica-dalen har gått från att täcka 5.600 hektar år 1996 till att nu täcka 15.000 hektar.

En sparrisodling kan kräva upp till 15.000 kubikmeter vatten per hektar.

Det kan jämföras med andra frukter och grönsaker i området som kräver mellan 5.000 och 6.000 kubikmeter.

Vattnet till odlingarna tas från samma grundvatten som samhällena i närheten använder. Ungefär 90 procent går till odlingarna, vilket har gjort att lokalbefolkningen har svårt att få tag på vatten.

På en del platser i regionen har grundvattnet sjunkit med 1,5 meter per år och många hushåll har bara vatten ett par timmar i veckan.

Källa: Swedwatch